

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Botkyrka kommun

Juni 2024

Nicolas Berglund, projektledare

Sofie Plomér Sundqvist, projektmedarbetare

Annie Wattman, projektmedarbetare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att det trygghetsskapande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **i allt väsentligt** säkerställer att det trygghetsskapande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen är i sammanhanget **inte helt** tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Finns styrning för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet? (Strategi, plan eller annan långsiktig styrning)	Ja	
2. Finns det en struktur för en sammanhållen styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet? (Involveras olika centrala parter inom nämnder, förvaltningar och bolag?)	Ja	
3. Har Botkyrka kommun tagit fram en lägesbild över situationen och behov inom kommunens geografiska område? (Har kartläggningen involverat kunskap från olika myndigheter och civilsamhället och omfattar den olika trygghetsaspekter såsom brottsligheten, trygga utomhusmiljöer, förekomst av droger/öppna drogsener?)	Delvis	
4. Finns en analys och definierade åtgärder utifrån upprättad kartläggning?	Ja	
5. Finns det metoder och verktyg för att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor i samhällsplaneringsprocessen?	Ja	
6. Genomförs uppföljningar av det trygghetsskapande arbetet i syfte att säkerställa att det får önskvärd effekt?	Delvis	
7. Erhåller kommunstyrelsen kontinuerlig rapportering av det brottsförebyggande arbetet?	Delvis	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att överväga att ta fram en samlad strategi för det långsiktiga trygghetsarbetet som samlar målsättningarna inom de olika samverkanstrukturerna. Detta för att tydliggöra för såväl medarbetare som allmänheten hur arbetet bedrivs inom de här frågorna.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att den nyligen implementerade TBV-organisationen (organisation för trygghetsskapande, brottsförebyggande och våldspreventivt arbete) inklusive dess styrning och ledning är välkänd inom kommunens organisation. I detta arbete rekommenderar vi att kommunstyrelsen förtydligar hur andra samverkansformer och samverkansstrukturer, såsom Effektiv Samverkan för Trygghet (EST) i Botkyrka, hänger samman med TBV-organisationen.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa genomförandet av fördjupade genomlysningar av alla områden inom Botkyrka kommun som ingår på polisens lista över utsatta områden, i syfte att säkerställa att kartläggningar innefattandes exempelvis brottslighet genomförs, analyseras samt resulterar i definierade åtgärder och insatser. Detta arbete har vid genomförandet av granskningen initierats av kommunen genom trygghetsberedningen.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att framtagna uppföljningsmodell för TBV-organisationen implementeras.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att införa en strukturerad rapportering kring det brottsförebyggande arbetet i syfte att säkerställa att samtliga ledamöter ges tillgång till samma information.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	6
Granskningsresultat	7
Styrning av det långsiktiga trygghetsskapande arbetet	7
Struktur för en sammanhållen styrning och ledning	9
Lägesbild över kommunens geografiska område	12
Analys och åtgärder utifrån upprättad kartläggning	15
Metoder och verktyg i samhällsplaneringsprocessen	17
Uppföljning av det trygghetsskapande arbetet	19
Rapportering till kommunstyrelsen	20
Samlad bedömning	22
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	23

Inledning

Bakgrund

Säkerhet och trygghet är en mänsklig och demokratisk rättighet. För att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället behövs ett ändamålsenligt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Ett sådant arbete ställer krav på en god lokalkännedom men också att hänsyn tas till en rad olika parametrar. I varje del av samhällsbyggnadsprocessen är det nödvändigt att reflektera över på vilket sätt den valda åtgärden påverkar tryggheten.

Enligt Boverket är de centralt belägna platserna, med mycket folk, ofta de mest uppskattade platserna i ett samhälle. Samtidigt som många brott också sker där. En kartläggning som genomförts av Polisen i samverkan med Stockholms läns kommuner visar att det finns en koppling mellan drogscener (platser där bruk och försäljning av narkotika sker öppet) och våldsbrott inklusive skjutvapenvåld.

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är mycket nära kopplat till varandra och den första juli 2023 inträdde lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Syftet med lagstiftningen är att säkerställa ett effektivt och kunskapsbaserat arbetssätt samt ett ansvarstagande för lokal samordning. Alla kommuner ska ta fram en lägesbild som beskriver brottsligheten och dess konsekvenser inom kommunens geografiska område. Utifrån lägesbilden, och kunskap om vad som kan vara verkningsfullt när det gäller att förebygga de brottsproblem som identifierats, ska kommunen ta ställning till behovet av förebyggande åtgärder samt formulera det i en åtgärdsplan. Kommunen ska koordinera lokal samverkan och ha en samordningsfunktion. Lagstiftaren understryker att verksamhetsområdena socialtjänst, skolväsende och samhällsbyggnad har en särställning i arbetet.

Med utgångspunkt från riskanalysen för år 2024 har de förtroendevalda revisorerna beslutat att genomföra en granskning av kommunens trygghetsskapande arbete med fokus på det brottsförebyggande arbetet.

Revisionsobjekt i granskningen är kommunstyrelsen i Botkyrka kommun. Enligt reglementet ska kommunstyrelsen leda arbetet med, och samordna utformningen av, kommunens övergripande och strategiska arbete inom trygghet och säkerhet, inklusive brottsförebyggande arbete.

Kommunstyrelsen har en trygghetsberedning med uppdrag att bereda ärenden till styrelsen inom området.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att det trygghetsskapande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

1. Finns styrning för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet? (Strategi, plan eller annan långsiktig styrning)
2. Finns det en struktur för en sammanhållen styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet? (Involveras olika centrala parter inom nämnder, förvaltningar och bolag?)
3. Har Botkyrka kommun tagit fram en lägesbild över situationen och behov inom kommunens geografiska område? (Har kartläggningen involverat kunskap från olika myndigheter och civilsamhället och omfattar den olika trygghetsaspekter såsom brottsligheten, trygga utomhusmiljöer, förekomst av droger/öppna drogscener?)
4. Finns en analys och definierade åtgärder utifrån upprättad kartläggning?
5. Finns det metoder och verktyg för att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor i samhällsplaneringsprocessen?
6. Genomförs uppföljningar av det trygghetsskapande arbetet i syfte att säkerställa att det får önskvärd effekt?
7. Erhåller kommunstyrelsen kontinuerlig rapportering av det brottsförebyggande arbetet?

Fråga 1 kommer att både ligga till grund för bedömning av ändamålsenlighet och intern kontroll. Fråga 2-5 besvarar ändamålsenligheten. Fråga 6-7 syftar till att bedöma den interna kontrollen.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallagen (2017:725) 6:1, 6:6, 6:13
- Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete
- Skollagen (2010:800) 5:3, 5:4
- Socialtjänstlagen (2001:453) 5:1, 5:6
- Plan- och bygglagen (2010:900)
- Kommuninterna styrdokument som rör området, däribland reglemente för kommunstyrelse och nämnder.

Avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsens ansvar för det trygghetsskapande arbetet och för att styra, samordna och följa upp detta. Utöver kommunstyrelsen kommer ett flertal nämnder att beröras exempelvis socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt de kommunala bostadsbolaget, men dessa nämnder utgör inte revisionsobjekt för granskningen.

Övrig avgränsning, se avsnitten "Syfte och revisionsfrågor" och "Revisionskriterier".

Metod

Granskningen har skett genom analys av relevant dokumentation samt via intervjuer med berörda tjänstemän och politiker.

Följande funktioner har intervjuats:

- Kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande
- Politisk sekreterare
- Politisk stabschef
- Trygghet- och säkerhetsdirektör
- Samhällsbyggnadsdirektör
- Verksamhetssamordnare vid miljöenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
- Enhetschef för utredning unga vuxna, socialförvaltningen
- Enhetschef vid förebyggarenheten barn, socialförvaltningen
- VD för AB Botkyrkabyggen
- Affärsutvecklingschef AB Botkyrkabyggen

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Karin Magnusson, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Styrning av det långsiktiga trygghetsskapande arbetet

*Revisionsfråga 1: Finns styrning för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet?
(Strategi, plan eller annan långsiktig styrning)*

lakttagelser

Kommunövergripande mål och uppdrag

I kommunfullmäktiges mål och budget 2023, antagen 2022-12-15 § 133, lyfts trygghet och trivsel i Botkyrka samt kriminella organisationer fram som två problem att fokusera på under den kommande mandatperioden. I mål och budget 2023 lyfts fyra fokusområden fram, varav ett område utgörs av målsättningen att Botkyrkaborna är trygga. I området ingår att arbeta med trygghet och trivsel på fysiska platser samt att motverka kriminella organisationer och kriminalitet.

I kommunfullmäktiges mål och budget 2024, antagen 2023-12-07 § 159, lyfts "En trygg framtid; kampen mot kriminalitet, korruption och otrygghet i Botkyrka" fram som en av tre utmaningar att fokusera på. Fokusområdena för år 2023 finns även med i mål och budget 2024. I fokusområdet som berör Botkyrkabornas trygghet ingår arbetet med trygghet och trivsel på fysiska platser samt att motverka kriminella organisationer och kriminalitet. Det framgår vidare att arbetet mot kriminalitet ska ske genom samverkan med polis, berörda myndigheter och civilsamhället.

I mål och budget 2024 får även samtliga nämnder i uppdrag att under mandatperioden ta en aktiv roll i att genomföra trygghetsskapande åtgärder inom sin verksamhet inom beslutad ram. Därutöver ska samtliga nämnder lämna kommunövergripande förslag på hur kommunen och berörda aktörer kan utveckla trygghetsarbetet i hela kommunen.

Program för trygghet och säkerhet

Kommunfullmäktige har 2021-02-25 § 7 antagit ett program för trygghet och säkerhet som sträcker sig mellan åren 2021-2024. Programmet beskriver vilka och vad som ska skyddas, hur kommunen ska gå tillväga samt vilka fokusområden som är att prioritera under den här perioden. Programmet beskriver även det ansvar som åligger kommunens olika nämnder och bolag.

I programmet anges fyra skyddsvärden: Individens trygghet och säkerhet, kommunens funktionalitet, miljö och egendom samt grundläggande värden. I programmet berörs både det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet såväl som arbetet med krisberedskap och inför höjd beredskap. Fokusområdena för den här perioden är tre till antalet och handlar om att stärka krisberedskapen i kommunen genom övning, tydliga arbetssätt och via dialog med externa parter samt stärka det interna skydds- och säkerhetsarbetet. Till respektive fokusområde finns det även framtagna mål, åtgärder samt beskrivning av hur uppföljningen ska gå till.

I intervjuer framkommer att kommunen under nuvarande mandatperiod har arbetat med att separera områdena beredskap och trygghet. Arbetet har utmynnat i en ny organisation för trygghetsskapande, brottsförebyggande och våldspreventivt arbete, som beskrivs ytterligare under revisionsfråga 2.

Vid intervjuer anges vidare att det i dagsläget inte finns några planer på att ta fram ett nytt program eller strategi för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet utan fokus är på de trygghetsskapande åtgärder som kan vidtas just nu. Kommunen har avsatt 30 mnkr per år i fyra år till trygghetsskapande åtgärder.

Inom den nya organisationen finns det därtill framtagna målsättningar för respektive kluster som knyter an till kommunfullmäktiges mål inom granskningsområdet. Målen berör bland annat ökad trygghet i offentliga områden, minskad välfärdsbrottslighet, att fler ska få stöd och skydd för att kunna bryta med en våldsam miljö samt stärka skyddsfaktorerna bland barn och unga i kommunen.

De intervjuade anger att styrningen inom området har blivit tydligare utifrån den nya organisationen med tillhörande målsättningar.

I intervjuer med AB Botkyrkabyggen anges att bolaget har tagit fram en egen plan för det trygghetsskapande och brottsförebyggande området med fokus på såväl operativa som preventiva aspekter. Planen beskriver hur bolaget arbetar mot olika typer av kriminalitet samt vilka insatser som genomförs.

Bedömning

Finns styrning för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet? (Strategi, plan eller annan långsiktig styrning)

Ja.

Vår bedömning är att det finns en styrning för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet i kommunen. Bedömningen grundas på att det i kommunfullmäktiges mål och budget för år 2023 och 2024 finns kommunövergripande mål för det trygghetsskapande arbetet. Kommunfullmäktige har även gett samtliga nämnder i uppdrag att under mandatperioden arbeta med trygghetsskapande åtgärder inom sina respektive verksamheter samt att resurser har avsatts för detta arbete.

Bedömningen grundas även på att det inom kommunen finns ett program för trygghet och säkerhet för perioden 2021-2024. Vi noterar däremot att det enligt de intervjuade inte finns någon plan på att ta fram ett nytt strategidokument för kommande år då fokus istället ska ligga på de trygghetsskapande åtgärder som kan genomföras i dagsläget.

Bedömningen grundas vidare på att det finns framtagna målsättningar för den nya organisationen för trygghetsskapande, brottsförebyggande och våldspreventivt arbete som knyter an till kommunfullmäktiges mål inom området. Vi noterar även att det finns

framtaga planer inom AB Botkyrkabyggen som bidrar till kommunens arbete inom granskningsområdet.

Struktur för en sammanhållen styrning och ledning

Revisionsfråga 2: Finns det en struktur för en sammanhållen styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet? (Involveras olika centrala parter inom nämnder, förvaltningar och bolag?)

lakttagelser

Politiska nämnder och beredningar

I reglementet för kommunstyrelsen, antagen 2023-01-26 § 3, anges att kommunstyrelsen ska leda arbetet med samt samordna utformningen av kommunens övergripande och strategiska arbete. Kommunstyrelsen har enligt reglementet ansvar för trygghet och säkerhet inklusive brottsförebyggande arbete. Trygghetsberedningen utgör enligt reglementet en berednings- samt remissinstans till kommunstyrelsen i frågor som rör trygghets- och säkerhetsområdet. I reglementet anges att trygghetsberedningens uppgift bland annat är att:

- Bidra i arbetet med övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för hela den kommunala verksamheten avseende trygghet och säkerhet samt brottsförebyggande arbete.
- Utifrån kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete ta fram, och uppdatera, en lägesbild över brottsligheten och utifrån den ta ställning till behovet av åtgärder och föreslå kommunstyrelsen en åtgärdsplan.
- Bereda ärenden som ska beslutas av kommunstyrelsen avseende yttranden enligt kamerabevakningslagen (2018:1200).
- Följa upp och analysera kommunens insatser i förhållande till kommunens mål inom ansvarsområdet.
- Omvärldsbevakning inom ansvarsområdet och spridning av erfarenheter och goda exempel.

Vidare är trygghetsberedningen samverkansorgan för kommunens tvärsektoriella brottsförebyggande-, trygghets- och säkerhetsarbete som bedrivs enligt samverkansöverenskommelsen Effektiv Samverkan för Trygghet (EST).

I mål och budget 2024 med flerårsplan 2025-2027 initierade kommunfullmäktige ett uppdrag om ökat trygghetsarbete. Den särskilda trygghetssatsningen innebär som nämnt att samtliga nämnder ska ta en aktiv roll i att genomföra trygghetsskapande åtgärder inom sina verksamheter. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att samordna och följa upp arbetet, samt att genom trygghetsberedningen föreslå kommunövergripande åtgärder.

Av genomförda intervjuer framgår att kommunstyrelsen uppges ha ett tydligt ansvar för kommunens trygghetsskapande arbete, reglerat i såväl reglementet som i den

pågående trygghetssatsningen. Även trygghetsberedningens uppdrag kopplat till det trygghetsskapande arbetet upplevs som tydligt. Det lyfts fram som positivt att deltagandet i trygghetsberedningen är brett och inkluderar samtliga politiska partier samt representanter från externa samverkansparter, såsom AB Botkyrkabyggen. Sammantaget framhålls i intervjuerna att det i dagsläget upplevs finnas en tydlig struktur för styrning och ledning, där kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret men samtliga nämnder involveras i det trygghetsskapande arbetet genom trygghetssatsningen.

TBV-organisationen

Sedan 2023 är trygghets- och säkerhetsarbetet inom kommunens förvaltningar organiserat i TBV-organisationen, vilket är en sammanhållen organisationsstruktur för kommunens arbete med trygghetsskapande, brottsförebyggande samt våldspreventivt arbete. Arbetet i TBV-organisationen leds av Kommunledningsgruppen Trygghet och säkerhet där samtliga förvaltningsdirektörer, samordnare för TBV, lokalpolisområdeschefen samt VD för AB Botkyrkabyggen ingår. Denna gruppering ansvarar även för att ta fram målsättningar för arbetet i TBV-organisationen, vilka utgår från kommunfullmäktiges inriktningsmål. För att samordna arbetet finns under Kommunledningsgruppen Trygghet och Säkerhet en beredningsgrupp. Under beredningsgruppen sker huvuddelen av det operativa arbetet i tre klustergrupper med olika fokusområden och deltagare:

- Kluster 1 arbetar med offentliga miljöer och fysisk planering. I klustergruppen deltar medarbetare från Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, kommunpolis samt AB Botkyrkabyggen. Även privata fastighetsaktörer involveras i arbetet inom ramen för kluster 1.
- Kluster 2 arbetar med våld i nära relationer och att lämna kriminella miljöer. I klustergruppen deltar medarbetare från olika delar av socialförvaltningen, Våldspreventivt centrum, kommunpolis samt representant från Polismyndighetens sektion för brott i nära relation.
- Kluster 3 arbetar med förebyggande och främjande arbete med fokus på barn och unga. I klustergruppen deltar medarbetare från Våldspreventivt centrum, förskola, grundskola, gymnasieskola, Kultur- och fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen samt kommunpolis.

Under respektive kluster finns arbetsgrupper som arbetar operativt med att ta fram handlingsplaner samt att planera och genomföra insatser inom ramen för respektive klustergrupps verksamhetsområde.

Av genomförda intervjuer framgår att TBV-organisationen är under implementering, men i dagsläget upplevs fungera väl för att samordna kommunens trygghetsskapande arbete. Det framgår att strukturen för TBV-organisationen upplevs som tydlig, både vad gäller styrning och ledning samt samordning av det operativa arbetet. Eftersom att möten inom ramen för TBV-organisationen sker återkommande, på månads- eller

veckobasis, uppges det skapa möjligheter för en effektiv samverkan mellan olika förvaltningar inom kommunen.

Av genomförda intervjuer framgår att TBV-organisationen är känd för de som arbetar inom de olika klustergrupperna eller arbetsgrupperna, men det uppges finnas en risk för att organisationsstrukturen inte är lika välkänd hos de medarbetare som inte direkt är involverade i TBV-organisationens arbete. Detta kopplas bland annat till att strukturen fortfarande är under uppbyggnad och att det till viss del saknas en tydlig intern kommunikation om TBV-organisationen inom kommunen.

Övriga organisationsstrukturer och samverkansformer

Utöver TBV-organisationen har kommunen sedan tidigare ett antal samverkansforum kopplat till det trygghetsskapande arbetet. I programmet för trygghet och säkerhet anges att kommunen sedan tidigare samverkar med lokalpolisområde Botkyrka, Södertörns brandförsvarsförbund och AB Botkyrkabyggen, inom ramen för Samverkansöverenskommelsen. Syftet med överenskommelsen är att säkerställa att parterna med utgångspunkt i en samlad kunskap om Botkyrka som plats samverkar för ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle.

Strukturen EST i Botkyrka utgår från samverkansöverenskommelsen. I dokumentet EST Samverkansplan 2022 beskrivs att EST i Botkyrka är en samverkan mellan Botkyrka kommun, lokalpolisområde Botkyrka, AB Botkyrkabyggen och Södertörns brandförsvarsförbund som syftar till att prioritera och stärka det våldsförebyggande arbetet genom samverkan i det våldspreventiva centret och utifrån platsen Botkyrkas behov. EST i Botkyrka leds av ledningsgrupp för EST och består av kommunens trygghets- och säkerhetssamordnare, kommunpolis, affärsutvecklingschef för AB Botkyrkabyggen samt distriktschef för Södertörns brandförsvarsförbund. Under ledningsgruppen för EST finns en arbetsgrupp som möts varje vecka för att upprätta en gemensam lägesbild, följa upp åtgärdsplaner och initiera behov av extra eller fördjupad EST. Av genomförda intervjuer framgår att arbetsgruppen för EST efter implementeringen av TBV-organisationen ingår i TBV-organisationens Kluster 1.

I programmet nämns även kommunens våldspreventiva center som är en samverkan mellan i första hand socialtjänst, skola, polis, bostadsbolaget AB Botkyrkabyggen och räddningstjänst. Arbetet i våldspreventivt center i Botkyrka ingår i strukturen för EST i Botkyrka. Arbetet i centret är organiserat i tre kluster som berör:

1. Det faktiska våldet; kriminalitet och våld.
2. Det våldsförebyggande arbetet, såsom att skapa en plattform för unga i Botkyrka som gått igenom mentorsprogram i våldsförebyggande arbetet.
3. Arbetet med kunskap och metodutveckling samt forskning och uppföljning.

Bedömning

Finns det en struktur för en sammanhållen styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet? (Involveras olika centrala parter inom nämnder, förvaltningar och bolag?)

Ja.

Vår bedömning är att det finns en ändamålsenlig struktur för styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet. Inom kommunens politiska organisation framgår det av reglementet att kommunstyrelsen har ett ansvar för trygghet och säkerhet inklusive brottsförebyggande arbete. I arbetet med trygghet och säkerhet har kommunstyrelsen stöd av trygghetsberedningen, vars uppdrag enligt reglementet bland annat utgörs av att bereda ärenden samt bidra med övergripande och strategiska mål för kommunens trygghetsskapande arbete.

Av genomförd granskning framgår att Botkyrka kommun har ett flertal organisationsstrukturer och samverkansformer relaterade till det trygghetsskapande arbetet, såsom TBV-organisationen, EST i Botkyrka och våldspreventivt centrum. Av granskningen framgår att TBV-organisationen, sedan dess införande, utgör den huvudsakliga organisationsstrukturen för styrning, ledning samt organisering av det trygghetsskapande arbetet inom kommunens förvaltningsorganisation.

TBV-organisationen infördes under år 2023 och är därmed fortfarande i ett stadie av implementering och utveckling. Av genomförd granskning framgår att det finns vissa upplevda otydligheter kopplat kring hur de olika organisationsstrukturerna och samverkansformerna hänger samman. Exempelvis om samtliga tidigare strukturer och samverkansformer, likt EST i Botkyrka, ingår i TBV-organisationen. Det framgår därmed att det i dagsläget finns en risk för att de olika strukturerna och samverkansformerna för styrning, ledning och genomförande av kommunens trygghetsskapande arbete inte är helt kända inom hela kommunens organisation.

Lägesbild över kommunens geografiska område

Revisionsfråga 3: Har Botkyrka kommun tagit fram en lägesbild över situationen och behov inom kommunens geografiska område? (Har kartläggningen involverat kunskap från olika myndigheter och civilsamhället och omfattar den olika trygghetsaspekter såsom brottsligheten, trygga utomhusmiljöer, förekomst av droger/öppna drogscener?)

lakttagelser

Veckovisa lägesbilder

Inom TBV-organisationens Kluster 1 har kommunen integrerat organisationen för EST. EST som metod syftar till att på ett systematiskt och strukturerat vis kartlägga och analysera otrygghet runt om i kommunen. Genom metoden skapas gemensamma lägesbilder i samverkan med externa aktörer såsom polisen för att prioritera, genomföra och följa upp insatser kopplade till trygghet i det offentliga rummet.

Som stöd i framtagandet av lägesbilder använder kommunen det digitala systemet Embrace, där anställda inom kommunen samt AB Botkyrkabyggen har möjlighet att rapportera in olika typer av otrygghetsskapande beteenden och händelser. Det kan exempelvis röra sig om tecken på narkotikaförsäljning eller sönderslagen belysning i det publika rummet. De som är rapportörer i Embrace är främst personal som rör sig runt

om i kommunens geografiska områden, såsom medarbetare från AB Botkyrkabyggen som rör sig runt bolagets bostadsbestånd samt fältpersonal från socialförvaltningen.

De veckovisa lägesbilderna sammanställs under veckovisa möten med TBV-organisationens Kluster 1. Vid dessa möten deltar representanter från AB Botkyrkabyggen, Södertörns brandförsvarsförbund och polisen vilket möjliggör för inhämtning av ytterligare information.

I genomförda intervjuer beskrivs arbetet med att ta fram de veckovisa lägesbilderna som välfungerande. Det lyfts fram som positivt att externa aktörer som polisen, räddningstjänsten och AB Botkyrkabyggen deltar under de veckovisa mötena. Av intervjuer framgår att ingen information från civilsamhället inhämtas för de veckovisa lägesbilderna. Vid genomförda intervjuer framkommer att medarbetare även tar del av andra lägesbilder, utöver de som tas fram inom ramen för EST. Dessa lägesbilder kommer från exempelvis polisen samt kommunens trygghetsfältare och har därmed mer avgränsade fokusområden som kompletterar den kommunövergripande veckovisa lägesbilden.

Kartläggning av områden som är med på polisens lista över utsatta områdena

Utöver det löpande arbetet med att sammanställa veckovisa lägesbilder pågår för närvarande ett arbete med att genomlysna de områden inom Botkyrka kommun som återfinns på polisens lista över utsatta områden¹. Dessa genomlysningar har initierats av kommunstyrelsen genom trygghetsberedningen och syftar till att beskriva läget i dessa områden utifrån livsvillkor, delaktighet och förtroende, trygghet i offentliga miljöer, brottslighet, ungas risk- och skyddsfaktorer kopplade till kriminalitet samt utsatthet för kriminalitet. Syftet med dessa kartläggningar är att få en förståelse för eventuella mönster samt utvecklingen under de senaste åren, utifrån ovanstående indikatorer. Kartläggningarna ska i ett nästa skede fungera som en utgångspunkt för fördjupade analyser samt förslag på åtgärder inom respektive område.

Vid genomförandet av denna granskning har kommunen endast genomfört en genomlysning, av området Alby som av polisen bedöms som ett särskilt utsatt område. Rapporten avseende Alby nyttjar bland annat följande data i genomlysningen:

- Data från SCB avseende socioekonomiska faktorer.
- Stockholmsenkäten åk 9 och gymnasiets år 2, Botkyrkas elevenkät åk 3-9 avseende trygghet bland barn och unga.
- Medborgarundersökningen 2018-2022 avseende delaktighet inom kommunen samt tillit till andra människor.
- Trygghetsmätningar från AB Botkyrkabyggen avseende trivsel i sitt bostadsområde.
- Polisanmälda brott från Polisen.

¹ I polisens lägesbild över utsatta områden avseende år 2023 bedöms Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg som särskilt utsatta områden samt Storvreten som ett utsatt område.
<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/>

Inom ramen för granskningen har vi även tagit del av en rapport kring det fördjupade arbete som genomförts i centrala Fittja under ledning av arbetsgruppen för EST och platssamverkan Fittja. Syftet med arbetet var att identifiera åtgärder som kan vidtas på såväl kort som lång sikt för att påverka de orsaker som ligger till grund för de problem som skapat otrygghet i centrala Fittja. I ett första skede genomfördes en kartläggning utifrån temana droghantering och fysisk miljö, därefter genomfördes en orsaksanalys samt att förslag på åtgärder togs fram. I arbetet deltog representanter från olika verksamheter inom kommunen såväl som från näringslivet och kommunala bostadsbolaget.

Av genomförda intervjuer framgår att syftet med de fördjupade genomlysningarna av olika områden inom kommunen är att skapa en struktur för att följa upp kommunens arbete med trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. De initiala genomlysningarna, likt den som genomförts i Alby, är tänkta att följas upp av möten där åtgärder inom respektive område sätts. Genomlysningen samt åtgärdsplanen är därefter tänkta att följas upp årligen.

Bedömning

Har Botkyrka kommun tagit fram en lägesbild över situationen och behov inom kommunens geografiska område? (Har kartläggningen involverat kunskap från olika myndigheter och civilsamhället och omfattar den olika trygghetsaspekter såsom brottsligheten, trygga utomhusmiljöer, förekomst av droger/öppna drogscener?)

Delvis.

Vår bedömning är att Botkyrka kommun delvis tagit fram en lägesbild över situationen och behov inom kommunens geografiska områden. Av granskningen framgår att kommunen arbetar i flera led med att ta fram lägesbilder inom ramen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Dels inom ramen för EST, där veckovisa lägesbilder tas fram i samverkan med polis, AB Botkyrkabyggen och räddningstjänsten, och dels genom de mer ingående genomlysningarna som kommunen genomfört av Alby respektive Fittja.

Av genomförd granskning framgår att de veckovisa lägesbilderna framförallt baseras på inrapporteringar i systemstödet Embrace samt information från polisen, AB Botkyrkabyggen och räddningstjänsten. Inom ramen för detta ingår olika trygghetsaspekter, såsom trygga utomhusmiljöer samt förekomst av öppna drogscener i lägesbilden. Vi noterar att de veckovisa lägesbilderna framförallt fokuserar på trygghet och säkerhet i den fysiska miljön och därmed ej innefattar exempelvis förekomsten av viss typ av mer dold brottslighet (exempelvis ekonomisk brottslighet, välfärdsbrottslighet eller våld i hemmet/våld i nära relationer).

Av genomförd granskning framgår att de mer djupgående genomlysningarna av olika områden inom kommunen innefattar data från ett flertal olika källor och gör en mer djupgående analys av områdenas utveckling under de senare åren. Vi noterar att dessa genomlysningar vid granskningens genomförande endast genomförts för två av de fem områden inom kommunen som finns med på polisens lista över utsatta områden, samt

att den tilltänkta strukturen för att arbeta vidare med dessa genomlysningar på årsbasis ännu ej implementerats. Vi noterar även att arbetet med att genomföra dessa genomlysningar och implementera efterföljande struktur för kontinuerlig uppföljning har initierats av kommunstyrelsen genom trygghetsberedningen.

Analys och åtgärder utifrån upprättad kartläggning

Revisionsfråga 4: Finns en analys och definierade åtgärder utifrån upprättad kartläggning?

Iakttagelser

Under de veckovisa mötena inom ramen för TBV-organisationens Kluster 1 sammanställs de veckovisa lägesbilderna. Det framgår av genomförda intervjuer att gruppen under dessa möten sätter in åtgärder och insatser för att hantera de identifierade avvikelserna och iakttagelserna som gjorts under den gångna veckan. Dessa åtgärder kan bland annat innefatta reparation av trasig infrastruktur i den publika utemiljön, att polisen vistas i områdena där det finns misstanke om narkotikaförsäljning eller att kommunens mobila resurser som väktare eller socialtjänstens trygghetsfältare vistas i områden där det bildats otrygga ungdomshäng.

De insatta åtgärderna följs sedan upp på efterföljande veckovisa möten. I det fall en problembild kvarstår på en plats under en period som överstiger fyra veckor beskrivs i EST samverkansplan samt i genomförda intervjuer att man i dessa fall genomför en DAP (Dokumentation av Problembild). En DAP utgör en fördjupad analys där problembilden beskrivs, troliga orsaker analyseras samt insatser och åtgärder sätts in av arbetsgruppen för EST samt övriga berörda parter. För varje DAP finns en utpekad funktion som har det huvudsakliga ansvaret för ärendet och dess uppföljning. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av ett exempel på en DAP avseende Alby Centrum.

Om det trots genomförd DAP fortsätter att inrapporteras avvikelser i det offentliga rummet som har en avsevärd påverkan på tryggheten genomför kommunen en fördjupad EST, enligt EST Samverkansplan 2022. Detta i syfte att tillsätta åtgärder som förbättrar situationen på platsen. Ett fördjupat EST innebär att arbetsgruppen för EST samlar aktörer och funktioner med kännedom om platsen och problematiken. Gruppen genomför sedan en problembeskrivning, orsaksanalys samt åtgärdsplanering med ansvarsfördelning. Åtgärdsplaneringen innehåller åtgärder på kort respektive lång sikt samt på operativ respektive strukturell nivå där ansvaret för respektive åtgärd fördelas mellan de deltagande aktörerna.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av en rapport avseende fördjupat arbete i centrala Fittja. I rapporten framgår att man inom arbetsgruppen genomförde tre workshops för att kartlägga situationen, analysera orsakerna samt ta fram åtgärdsförslag. De tre workshoptillfällena resulterade i ett antal åtgärder kopplade till de fem kategorierna gemensamt ansvarstagande för ökad trygghet, fysisk miljö, öka formell

och social kontroll, åtgärder mot säljare och köpare (narkotikahandel) samt åtgärder för att aktivera platsen.

Av genomförda intervjuer framgår att de veckovisa lägesbilderna som tas fram inom ramen för TBV-organisationens Kluster 1 resulterar i veckovisa åtgärder som vidtas av de olika aktörerna som deltar i lägesbilsarbetet. Det framgår att ansvarsfördelningen för de olika åtgärderna upplevs tydlig, då åtgärderna tydligt kopplar an till olika funktioners ordinarie verksamhet. Det framgår att kommunen har ett antal mobila resurser, såsom väktare samt fältarbetare inom socialtjänsten, som kommunen har möjlighet att prioritera till särskilda platser om sådana behov anses finnas efter framtagandet av en lägesbild. Den generella uppfattningen är därmed att kommunen har möjlighet att vidta flertal olika åtgärder till följd av iakttagelser och avvikelser i de veckovisa lägesbilderna.

Av genomförda intervjuer framgår även att handlingsplaner innehållandes åtgärder och insatser tagits fram till följd av analyser inom ramen för fördjupade EST. Insats- och åtgärdsplaner uppges även ha tagits fram vid ombyggnation av områden inom kommunen, exempelvis inför ombyggnationen av Fittja torg. Vi har inom ramen för granskningen inte tagit del av dessa dokument.

Bedömning

Finns en analys och definierade åtgärder utifrån upprättad kartläggning?

Ja.

Vår bedömning är att de lägesbilder och kartläggningar som Botkyrka kommun tar fram analyseras och resulterar i definierade åtgärder. Åtgärder tas fram på veckovis basis till följd av de veckovisa lägesbilder som TBV-organisationens kluster 1 tar fram. Åtgärder till följd av dessa lägesbilder kan exempelvis handla om att åtgärda eller reparera aspekter i den fysiska miljön inom kommunens område eller att prioritera mobila resurser som väktare eller socialtjänstens fältpersonal till områden med behov av punktinsatser.

Av genomförd granskning framgår att Botkyrka kommun utöver de veckovisa lägesbilderna även arbetar med andra former av genomlysningar och kartläggningar av områden inom kommunen, exempelvis vid genomförande av DAP samt fördjupat EST. Det framgår att dessa genomlysningar innefattar en fördjupad analys av problembilder i ett område och resulterar i framtagandet av åtgärds- och insatsplaner baserat på genomförd analys. Dessa åtgärds- och insatsplaner kan involvera både kort- och långsiktiga åtgärder samt på olika nivåer inom kommunens organisation. Eftersom dessa analyser generellt involverar fler funktioner inom kommunen än de veckovisa lägesbilderna så kan åtgärder vidtas av fler funktioner än de som vanligtvis deltar i genomförandet av de veckovisa åtgärderna.

Metoder och verktyg i samhällsplaneringsprocessen

Revisionsfråga 5: Finns det metoder och verktyg för att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor i samhällsplaneringsprocessen?

lakttagelser

I Mål och budget för 2023 respektive 2024 framhålls trygghetsskapande arbete som ett fokusområde för samhällsbyggnadsnämnden. Avseende år 2023 anges att trygghetsarbetet pågår i många olika former med gott resultat. Genom extra insatser genomförs skötselinsatser som exempelvis trädgallring för bättre genomsikt, växtbeskrning vid belysningspunkter, dikning för hantering av dagvatten och en återinförd sopsaltning av kommunens större gång- och cykelvägar.

Avseende år 2024 anges att kommunens arbete med trygghet och säkerhet genom bland annat EST kommer att utökas och involvera fler parter. Syftet med att utöka deltagandet är att få en bättre samordning varvid fler kommunala verksamheter kan involveras vid indikationer om oroligheter för att förebygga eskalering, däribland samhällsbyggnadsförvaltningen som nämnt i revisionsfråga 2.

Samhällsbyggnadsnämnden har även erhållit ett extra budgettillägg som avser trygghet och trivsel. Dessa budgetmedel har fördelats mellan ökad markskötsel, frekventare städning och insatser för att minska nedskräpningen. I samarbete med privata fastighetsägare och AB Botkyrkabyggen genomförs informationsinsatser, kampanjer och ett arbete för att höja medvetenheten hos samtliga Botkyrkabor om nedskräpning, återvinning och hållbart samhälle.

I en presentation som vi tagit del av avseende samhällsbyggnadsförvaltningens brottsförebyggande arbete finns ytterligare beskrivningar av hur förvaltningen arbetar med att motverka otrygghet och kriminalitet i samhällsbyggnadsprocessens olika delar. Arbetet berör såväl insatser inom markanvändning som detaljplanering, fastighetsbildning, bygglov och byggfas. Som exempel kan nämnas arbetet med bakgrundskontroller vid markupplåtelser, uppföljning av entreprenadavtal och andra typer av avtal samt platssamverkan med bland annat polis, kommun och fastighetsägare vid olika allmänna platser såsom Fittja torg.

Av presentationen framgår vidare att det finns fyra hållbarhetskriterier som utgör målvärden för förvaltningens projekt inom samhällsbyggnadsprocessen. Ett av dessa kriterier berör social hållbarhet och innefattar mål/aktiviteter kopplat till det brottsförebyggande arbetet. I presentationen anges att hållbarhetskriterierna ska ses över under 2024, framförallt med avseende på vart det brottsförebyggande arbetet ska placeras.

Inom miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet har ett nytt team tillskapats som ska verka inom hela samhällsbyggnadsförvaltningen och i samarbete med trygghet- och säkerhetsavdelningen. Det operativa tillsynsteamet mot osund konkurrens (OTTO-teamet) har till uppdrag att utföra kontroll och uppsökande tillsyn av illegala, oregistrerade och oseriösa verksamheter som bidrar till en osund konkurrens i

kommunen, ökar den svarta ekonomin och som har negativa effekter på tryggheten i samhället. Teamets tillsyn berör områdena livsmedelsfusk, oregistrerade livsmedels- och miljöfarliga verksamheter, kemiska-, elektroniska-, och kosmetiska produkter, olagliga läkemedel, samlingslokaler, hygieniska behandlingslokaler, olovliga boenden, fastighetsövergripande inventeringar, olovlig försäljning och hantering av tobak och alkohol, människoexploatering och avfallsverksamhet.

Teamet samverkar även med relevanta myndigheter när det finns ett mervärde för en eller flera deltagande myndigheter. Som ett led i detta har även en lokal operativ samverkansgrupp (LOS grupp) skapats som har till syfte att planera och prioritera tillsynsområden och tillsynsprojekt samt regelbundet kunna genomföra uppföljningar. I gruppen ingår representanter från miljö- och hälsoskyddsnämnden som även är samordnare, samhällsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen, polisen och Södertörns brandförsvarsförbund samt att det uppges finnas ett värde med att etablera kontaktvägar till andra myndigheter såsom Arbetsmiljöverket, Kronofogden, Skatteverket, Tullverket, Försäkringskassan, Socialtjänsten och Ekobrottsmyndigheten.

I intervjuer framkommer att det inom samhällsbyggnadsförvaltningen pågår ett löpande arbete med att involvera trygghet- och brottsförebyggande frågor i samhällsbyggnadsprocessen. I nuläget pågår bland annat ett arbete med att bygga om Alby torg där aktörer från AB Botkyrkabyggen deltar. OTTO-teamet lyfts även som ett välkommet tillskott i arbetet. Vidare lyfts behovet av att utveckla arbetet med bakgrundskontroller, upphandlingar och avtalsuppföljning där det i nuläget inte uppges finnas tillräckliga resurser för att fullt ut kunna genomföra det brottsförebyggande arbetet. I intervjuer lyfts även behovet av att involvera perspektiv från socialtjänsten i samhällsbyggnadsprocessen.

Bedömning

Finns det metoder och verktyg för att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor i samhällsplaneringsprocessen?

Ja.

Vår bedömning är att det finns metoder och verktyg för att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor i samhällsplaneringsprocessen/samhällsbyggnadsprocessen. Bedömningen baseras på att det inom både samhällsbyggnadsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs ett aktivt arbete med att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen pågår det ett arbete med att motverka otrygghet och kriminalitet i samhällsbyggnadsprocessens olika delar, från markanvändning till byggfas. Det finns även framtagna hållbarhetskriterier som respektive projekt har att förhålla sig till där det brottsförebyggande arbetet ingår i kriteriet social hållbarhet. Inom miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet har OTTO-teamet skapats som ett led i det operativa arbetet mot osund konkurrens. Inom kommunen har även en lokal operativ samverkansgrupp skapats för att samordna tillsynsinsatser.

Vi noterar att det i intervjuer även framkommit ett flertal utvecklingsområden kopplat till arbetet med bakgrundskontroller av företag, upphandling och avtalsuppföljning där det uppges saknas resurser för att fullt ut kunna genomföra det brottsförebyggande arbetet. Vi noterar även att socialtjänstens involvering i samhällsbyggnadsprocessen kan utvecklas utifrån vad som framkommit i intervjuer.

Uppföljning av det trygghetsskapande arbetet

Revisionsfråga 6: Genomförs uppföljningar av det trygghetsskapande arbetet i syfte att säkerställa att det får önskvärd effekt?

lakttagelser

Som ett led i processen med att utveckla den nya organisationen för trygghetsskapande, brottsförebyggande och våldspreventivt arbete har trygghet- och säkerhetsavdelningen tagit fram en uppföljningsmodell för organisationens arbete med tre indikatorer; brottsdata, trygghetsdata och skoldata. Dessa indikatorer föreslås följas över tid och jämföras med sju andra kommuner som har en socioekonomisk profil som till stora delar liknar Botkyrkas. Alla utom en av dessa kommuner har även områden som är på polisens lista över särskilt utsatta områden.

Som nämnt tidigare genomför kommunen just nu även genomlysningar av de områden som är med på polisens lista över utsatta områden vilket väntas efterföljas av åtgärder och årlig uppföljning samt eventuell justering beroende på effekt.

I intervjuer beskrivs arbetet med uppföljningsmodellen som ett pågående utvecklingsarbete där kommunen till skillnad från tidigare nu arbetar med lokalnära data vilket hoppas kunna ge bättre nyckeltal att följa upp arbetet år 2025. Datan inhämtas bland annat från AB Botkyrkabyggen och skolstatistik.

I intervjuer framkommer även att kommunen årligen genomför trygghetsundersökningar där medborgare vartannat år får besvara frågor om tryggheten dagtid och vartannat år om tryggheten nattetid. Vidare anges att AB Botkyrkabyggen genomför hyresgästenkäter månatligen varvid åtgärder vid behov vidtas exempelvis kring den fysiska miljön.

Ett flertal av de intervjuade uppger även att de inte vet huruvida uppföljningar sker av det trygghetsskapande arbetet.

Bedömning

Genomförs uppföljningar av det trygghetsskapande arbetet i syfte att säkerställa att det får önskvärd effekt?

Delvis.

Vår bedömning är att det delvis genomförs uppföljningar av det trygghetsskapande arbetet. Bedömningen baseras på att trygghet- och säkerhetsavdelningen har tagit fram en uppföljningsmodell för TBV-organisationen med lokalnära data. Modellen uppges dock fortfarande vara under utveckling och bra nyckeltal att följa upp arbetet utifrån

väntas först finnas på plats 2025. Bedömningen baseras även på att kommunen just nu genomför genomlysningar av de områden som finns på polisens lista över utsatta områden samt att kommunen årligen genomför trygghetsundersökningar. Vi noterar även att AB Botkyrkabyggen bidrar med nyckeltal till modellen samt utför egna hyresenkäter med efterföljande åtgärder om behov uppstår.

Rapportering till kommunstyrelsen

Revisionsfråga 7: Erhåller kommunstyrelsen kontinuerlig rapportering av det brottsförebyggande arbetet?

lakttagelser

Kommunstyrelsen erhåller rapportering kring beslutade mål och trygghetssatsningen inom den ordinarie processen för uppföljning vilket innefattar delårsrapportering och årsuppföljning.

Av intervjuer framgår att kommunstyrelsen därutöver tar del av minnesanteckningarna från trygghetsberedningen vilket som nämnt är det främsta politiska forumet för dessa frågor. Kommunstyrelsens ordförande och förste vice ordförande erhåller vidare information om TBV-organisationens progression från trygghet- och säkerhetsavdelningen via veckovisa möten med kommundirektör, säkerhetsdirektör och politiska sekreterare samt från rapporteringar från förvaltningarna. Andra forum som nämns för rapportering är den politiska majoritetens veckovisa möten samt de månatliga gruppleddarträffarna som för relevant information vidare till respektive partis presidium och grupp.

I intervjuer anges även att rapporteringen kring det brottsförebyggande arbetet väntas expedieras till kommunfullmäktige, även om det vid tidpunkten för granskningen ännu inte varit aktuellt med en sådan återrapportering.

I intervjuer framkommer därtill att kommunstyrelsen i sin roll som ägare erhåller verksamhetsrapporter från AB Botkyrkabyggen som innehåller information om bolagets trygghetsarbete.

I intervjuer anges även att kommunstyrelsen genom trygghetsberedningen framgent kommer att ta del av uppföljning samt utvärdering genom de strukturerade kartläggningarna som ska genomföras av de områden inom kommunen som ingår i Polisens lista över utsatta områden.

Slutligen framgår i intervjuer att det kan finnas behov av att ta fram en strukturerad rapportering till kommunstyrelsen avseende det brottsförebyggande arbetet.

Bedömning

Erhåller kommunstyrelsen kontinuerlig rapportering av det brottsförebyggande arbetet?

Delvis.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis erhåller kontinuerlig rapportering av det brottsförebyggande arbetet. Bedömningen grundas på att kommunstyrelsen erhåller rapportering kring mål och trygghetssatsningen inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess. Kommunstyrelsen får även del av minnesanteckningar från trygghetsberedningens sammanträden samt ges information via politiska majoritetens möten och via gruppledarträffar.

Bedömningen baseras även på att det inte finns någon strukturerad rapportering till kommunstyrelsen i nuläget, exempelvis via en stående informationspunkt, vilket är att se som en brist då samtliga ledamöter inte deltar i alla diskussionsforum.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att det trygghetsskapande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **i allt väsentligt** säkerställer att det trygghetsskapande arbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen är i sammanhanget **inte helt** tillräcklig.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att överväga att ta fram en samlad strategi för det långsiktiga trygghetsarbetet som samlar målsättningarna inom de olika samverkanstrukturerna. Detta för att tydliggöra för såväl medarbetare som allmänheten hur arbetet bedrivs inom de här frågorna.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att den nyligen implementerade TBV-organisationen (organisation för trygghetsskapande, brottsförebyggande och våldspreventivt arbete) inklusive dess styrning och ledning är välkänd inom kommunens organisation. I detta arbete rekommenderar vi att kommunstyrelsen förtydligar hur andra samverkansformer och samverkansstrukturer, såsom Effektiv Samverkan för Trygghet (EST) i Botkyrka, hänger samman med TBV-organisationen.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa genomförandet av fördjupade genomlysningar av alla områden inom Botkyrka kommun som ingår på polisens lista över utsatta områden, i syfte att säkerställa att kartläggningar innefattandes exempelvis brottslighet genomförs, analyseras samt resulterar i definierade åtgärder och insatser. Detta arbete har vid genomförande av granskningen initierats av kommunen genom trygghetsberedningen.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att framtagna uppföljningsmodell för TBV-organisationen implementeras.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att införa en strukturerad rapportering kring det brottsförebyggande arbetet i syfte att säkerställa att samtliga ledamöter ges tillgång till samma information.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns styrning för det långsiktiga trygghetsskapande arbetet? (Strategi, plan eller annan långsiktig styrning)	Ja. Vår bedömning är att det finns långsiktig styrning för det trygghetsskapande arbetet i form av målsättningar i Mål och budget, ett kommunövergripande samt målsättningar för TBV-organisationen.	
2. Finns det en struktur för en sammanhållen styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet? (Involveras olika centrala parter inom nämnder, förvaltningar och bolag?)	Ja. Vår bedömning är att det finns en struktur för styrning och ledning av det trygghetsskapande arbetet inom kommunstyrelsen och trygghetsberedningen samt inom den kommunövergripande TBV-organisationen.	
3. Har Botkyrka kommun tagit fram en lägesbild över situationen och behov inom kommunens geografiska område? (Har kartläggningen involverat kunskap från olika myndigheter och civilsamhället och omfattar den olika trygghetsaspekter såsom brottsligheten, trygga utomhusmiljöer, förekomst av droger/öppna drogsener?)	Delvis. Vår bedömning är att kommunen arbetar med att ta fram lägesbilder och kartläggningar kommunens geografiska område, men att de veckovisa lägesbilderna till viss del saknar information om viss typ av brottslighet samt att djupgående analyser ej genomförts för samtliga områden inom kommunen vid granskningens genomförande.	
4. Finns en analys och definierade åtgärder utifrån upprättad kartläggning?	Ja. Vår bedömning är att de lägesbilder och kartläggningar som Botkyrka kommun tar fram analyseras och resulterar i definierade åtgärder. Av genomförd granskning framgår att Botkyrka kommun utöver de veckovisa lägesbilderna även arbetar med andra former av genomlysningar och	

	kartläggningar av områden inom kommunen, exempelvis vid genomförande av DAP samt fördjupat EST.	
5. Finns det metoder och verktyg för att hantera trygghets- och brottsförebyggande frågor i samhällsplaneringsprocessen?	Ja. Vår bedömning är att kommunen nyttjar olika metoder och verktyg för att hantera trygghetsskapande och brottsförebyggande frågor i samhällsplanerings- processen.	
6. Genomförs uppföljningar av det trygghetsskapande arbetet i syfte att säkerställa att det får önskvärd effekt?	Delvis. Vår bedömning är att kommunen vid granskningens genomförande delvis genomför uppföljning av det trygghetsskapande arbetet. Av granskningen framgår att kommunen vid granskningens genomförande arbetar med att utveckla en uppföljningsmodell vilken implementeras under år 2025.	
7. Erhåller kommunstyrelsen kontinuerlig rapportering av det brottsförebyggande arbetet?	Delvis. Vår bedömning är att kommunen erhåller rapportering kring mål och trygghetssatsningen genom ordinarie uppföljningsprocess, men att det vid granskningens genomförande saknas en strukturerad rapportering till kommunstyrelsen.	

2024-06-10

Nicolas Berglund

Projektleddare

Rebecka Hansson

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2024-02-05. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.